

Előfizetési árak:

Egész évre 10.— frt
Félévre 5.— „
Negyedévre 2.50 „
Egy hóra 1.— „
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik minden-
nap, vasárnap kivé-
telével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és
kiadóhivatal:

Főpiaz, a város-
házai szemben.

Hirdetések:

Egy hasábas pett
soronkint 5 krajával
számítanak.

Petőfi emléke.

Irta: Jókai Mór.

Negyvennyolcz év óta porlik, sok száz honvéddel együtt egy közös sírban. Annyi idő óta emelkedik folyton magasabbra szellemi alakja.

Milyen ifjan halt meg! Alig volt több huszonhat esztendősnél. S milyen koralkotó művet hagyott hátra e tavaszélet alatt! Műveit az egész művelt világ ismeri és szereti. És szeretni fogja, a míg a lelkesedés ki nem hal, a míg a tűz ki nem alszik a szivekből.

Petőfi költeményeinek az a varázsa, hogy tűz van mindegyikben. Tűz minden alakban. A tűzhely melegítő parázsa népdalaiban, a nép teremtő sugara szerelmi verseiben: az oltár tüze honfi-dalaiban, a földemelgető földalatti tűz politikai verseiben, villámtűz ötleteiben, Vulkán kitörés kifakadásaiban! Petőfi költeményeinek összesége a katechismusa az ős magyarok tűzimádó hitének. Mert Petőfi valóban nemcsak *imádta* azt a tüzet, a mi verseit teremté; hanem hitt is benne.

Hitt a *népben*, a *házában*, a *szabadságban* és a szerelemben.

Még most is, midőn a skepszisz melleme nehezedik s kezdek kételkedni *mindezekben*: elő-
veszem Petőfi költeményeit s meggyógyulok tőlük.

Igy tökéletes a mű a hogy ő elvégezte.

Nem az a hat lábnyi föld temette őt el olyan mélyen, hanem ezeknek az ideáloknak a rom-
jai, a mik föléje omlottak.

Ha tovább élt volna? Ideáljain tul! Egy Petőfi jégshivvel! Elképzeldhetetlen.

Tudta a magyarok Istene, midőn Petőfit a magyar nemzetnek adta, hogy mit ad benne? tudta,
hogy miért veszi vissza?

Ne irigyeljük-e öreg kortársai, kik még itt révedezünk a ködös világon, Petőfi örök ifjuságát?

Hisz azt a hatást igyekeztünk megörökíteni az általa fölemelt ideálok hitének fentartásában:
az ő ifju lelke volt vezérvilágunk.

És az fog maradni az utánunk következő nemzedéknek s a még születlen ivadékoknak mindenha.

Mindig lesz költő, lesz közönség, s a kit a hit a népben, a házában, a szabadságban és a
szerelemben fölemel

Siremlékét a közös halmon, emléksobrát a köztéren leplezik le e napon Erdély kies vidé-
kén, történelmi nevezetességü városában, Segesvárott.

Előkelő kitünőségek, szellemi nagyságok, irodalmi és tudományos társulatok, hirlapiró tábor
képviselői sereglenek össze e lélekemelő ünnepélyen, a derék szász városban.

Engem, sajnos, testi állapotom nem enged az ünneplő közönség közt jelen lennem. Nekem
fölösleges a kozák dárda: ez a szél is elég, mely már napok óta fáimat tördeli, hogy mécesemet kifujja.
S utolsó munkámon dolgozom, a mit még szeretnék befejezni.

S míg Ti ott kint a hajdani csatamezőn, alvó porait szentelitek meg hazafias zsolozsmáitok-
kal; amig Ti ércszobrát melengetitek honszerelmetek bizonyításával: én a szellemét hívom ide magam
elé. Itt áll előttem (életnagy arczképe ágyam fölött, lant és kard kezében) de szelleme, a kit az én
szemem lát: velem szemben. Tőle kérdezgetem: „Jó lesz ez így?” „Helyesled-é?” — „Te már tudod.
Én csak sejtem.” „Milyen élet volt az, amikor már volt magyar hazaszeretet; de még nem volt
Magyarország?” Kitől kérdezem ezt? A mai kor honatyáitól? „Csak te tudod azt megmondani!”

Hallgatok rá!

Hanem azért elküldöm babérkoszorúmat a segesvári siremlékre . . . és azt a bizonyos köny-
cseppet a babérral.

Országgyűlés. A Ház folyosóján tegnap szokatlanul élénk és mozgalmas élet létketett. Béke-szellők lengedeztek, tárgyaltak, konferenciáztak . . . A teremben azalatt minden felszólalás nélkül egyhangulag elhatározták, hogy a képviselőház a *segesvári Petőfi-szobrot* megkoszorúzza, azután a czukoradóról szóló törvényjavaslat tárgyalását folytatták. Az elnök Berzeviczy Albert jelentette, hogy a záróbeszédre jogosítottak egy része jogáról lemondott. Nehányan azonban nem vették szívökre, hogy némák maradjanak, a mikor joguk van szólani. Pap Elek, *Lepsényi* Miklós, *Blaskovics* Ferencz és *Meszlényi* Pál éltek zárószavakkal, azután *Lukács* László pénzügyminiszter reflektált az elhangzott kifogásokra és vádakra. Multkori nagy beszéde után ma kevés mondani valója maradt. Általános helyeslés közepett kérte azután a házat, hogy a határozati javaslatokat mellőzze és a javaslatot a részletes tárgyalás alapjául elfogadja. Az elnök indítványára a ház a szavazást mára halasztotta.

A parlamenti béke.

Debreczen, július 31.

Negyven napi kemény harc után a képviselőházban megkötötték a rég áhított békét, — amire a M—g azt jegyzi meg, hogy harcizasabb kedvben még egyetlen békét sem irtak alá.

A tegnapi tanácskozások központja a 16 §. módosítása volt, — melyre nézve a szabadelvű párt a következő új szöveget ajánlotta:

A nyomtatvány útján elkövetett és az 1878-ik évi V. törvény 259. és 261. §§-ai szerint büntetendő rágalmazás és becsületsértés a királyi törvényszék hatáskörébe tartozik.

Ha azonban a rágalmazás vagy becsületsértés az 1878. évi V. törvény 262. és 461. §§-ban meghatározott személyek vagy nyilvános számadásra kötelezett vállalat igazgatója és tisztviselője ellen; *avagy közmegegyezésben*

eljáró ellen, hivatalos tetteire vonatkozólag volt elkövetve: az esküdszék ítélt.

Azokban az esetekben, melyekben az 1878. V. tc. 264. §-a a valódiság bizonyítását kizárja, a nyomtatvány útján elkövetett rágalmazás vagy becsületsértés mindig a királyi törvényszék hatáskörébe tartozik.

A dült betűkkel szedett részt, *György* Elekkel folytatott tanácskozás után vették be a módosításba.

A kompromisszum formális megkötése a délután négy órára egybehívott pártközi konferencián történt.

Szilágyi Dezső megnyitván az értekezletet előterjesztette, hogy a minden oldalon kifejezett azon kívánságnak, hogy a Ház nyári szünetet tartson, csak úgy tudnak eleget tenni, ha a pártok által a *folyó évben előreláthatólag bekövetkezendő parlamentáris teendők elvégzése biztosítatik*. Elvégzendők volna a *rendkívüli* parlamenti eszközök felhasználása nélkül a *nyári szünet előtt a már előterjesztett törvényjavaslatok*, a szünet után pedig a dolgok természete szerint szükséges, hogy úgy az indemnity, mint az 1867. évi XII. t.-cikk értelmében való kiegyezési és kvótaprovizórium aképpen tárgyalásuk le, hogy azok legkésőbb január hó elsejére a *főrendház által is elfogadhatók legyenek*. Amde ez csak úgy lehetséges, ha a bűnvádi eljárás életbeléptetéséről szóló törvényjavaslat 16. paragrafus, a mely a nyugodt tanácskozást zavarja, akként módosítatik, hogy az minden oldalon megnyugvást találjon. Minthogy a kormányznak eziránt való készsége megvan, reméli, hogy a béke helyreállítható és előterjesztése elfogadható lesz.

Az elnök előterjesztése után *Bánffy* Dezső miniszterelnök felolvassa az új 16. §-t és hivatkozik arra, hogy az *biztosítja a sajtószabadságot*, valamint az *ország érdekét* és így azt elfogadásra ajánlja.

Apponyi Albert gróf kijelenti, hogy az új §. ellen fog szavazni és beszélni, minthogy azonban ez a régivel szemben újabb kategóriákat állít föl, az előnyt és hátrányt mérlegelve, közeledést lát és ez

ok arra, hogy a kivételes rendszabálytól elálljon. *Kossuth* Ferencz ugyan így nyilatkozik. *Szalay* Károly felolvassa a pártja határozatát, *Molnár* János kijelenti esatlakozását Apponyi előadásához. *Polónyi* és a miniszter elnök felszólalása után az *értekezlet egyhangulag elfogadja az elnök javaslatában fellépett kompromisszumot*.

Petőfi halála.

— július 31.

Petőfit 1849. július 31-ikén látták utóljára a fehéregyházi csatában, késő délutánig. Ekkor következett be a megvert maroknyi magyar sereg bomlása és menekülése. A költő aztán eltűnt. A ki megmenekült, Maros-Vásárhelyre érkezett maga Bem tábornok is, ki annyira szerette a költőt. Hiába várták, hiába tudakozódtak utána. Petőfit a csata után többé senki sem látta.

Mesék, legendák támadtak nemsokára Petőfiről. Támadtak csalók is, kik részint hazugságokat terjesztve, kizsákmányolták a költő népszerűségét. Csak mint sötét bizonytalanság terjedt el az az aggodás, hogy Petőfi a fehéregyházi sikon találta véres halálát, a harcmezőn, mint maga óhajtott.

1860-ban változtak annyira az állapotok, hogy Petőfi halála után nyilvánosan lehetett nyomozni. Pákh Albert a „Vásárnap Ujság” 1860-ki folyamának 42-dik számában tette közzé fölhívását, hogy adja elő, ki mit tud Petőfi utolsó napjairól. A fölhívás nem azokhoz szólt, kik pletykákat és meséket hallottak, hanem az igazlelkű emberekhez.

Ugyanekkor Pákh kezében már néhány adat volt, s ezek közlését megkezdte. Köztük volt a legfőbb tanu, Lengyel József orvos első tudósítása, kinek a költő halálára vonatkozó előadását többen megerősítették. Ő látta utolszor Petőfit a csatateren menekülés közben. Ő volt az, ki Petőfi feleségének Székely-Kereszturon 1849. végén elmondta már mindezeket, mire a költő özvegye a további kutatással föl is hagyott.

Lengyel előadása, hogy Petőfi a

TÁRCA.

Ab-el-Rahman-es-Sufi.

Dubhe, Merak, Phacht, Megrez, Alioth, Alkor és Mizar . . .

Ez a nagy medve hét fényes csillaga, melyeket a népnyelv gönczöl szekerének nevez. De a nagymedve elnyulik messzire egész a hosszan nyújtózkodó hiuz fejéig, szemében viselve az Al-Thalitna sárgán fénylő csillagát.

Azután lerajzolta a repülő hattyút, kiterjesztett szárnyaiba vésve az Azelfafage gyönyörű gömbjét, szívére helyezve a Deneb, lábaihoz az Albireo csillagát.

Belerajzolta továbbá a Kepheust, a vért izzadó Gránátcsillaggal és Alderaminnal, meg a tengerbe soha nem sülyedő Polarist, a gyengén fénylő sarkcsillagot.

Továbbá belerajzolta Kassiopeiát, a trónoló Nereidát, keblén a Schedirrel s ama kéken lángoló világgal, melyet Tycho Brahe választott csillagául.

Es belerajzolta a dühös bikát, a Pleiad-testvérekkel, kiket a köznép fiasnyuknak nevez, oldalukon a messziről ideragyogó Alkyonével meg a síró Hyadokkal.

Nemkülönben belerajzolta Andromédát, a halálra szánt mennyasszonyt, kinek karjait Sirrach s a csodás Mirrach béközza Alamakhoz, fürtei közt a titokzatos Andromeda-köddel.

Es még sok más mindent belerajzolt

a csillagterképbe Abd-el-Rahman-es-Sufi, ki tudásra nézve egyedül állt a X. században.

A sokpalotájú Bagdad közepén állt egy magastornyú épület. Ez épületet a jó móduak palotái vették körül. A városon kívül, a Koun-Dagh tetején állt egy másik magastornyú épület. Ezt a városból kitiltottak kunyhói övezték. Ama palotában lakott az arab chalifa helytartója, kié volt az Elborus havasaitól az Indiai oceán gyöngyéig minden, ebben pedig lakott az astronomus, kinek volt nagy tudománya és egy éhségtől elesigázott szőkefürtű gyermeke.

Az éj, az illatos, meleg persa éj leereszkedik a környékre. A város felett lassanként fehér gőzkör keletkezett, mely fokozatosan terít be a völgyet, miként a földből kiverődő fehér só a Kevir hideg pusztáit — ellenben a hegy tetejéről messzire el lehet tekinteni a roppant völgymedenczébe, egész az atganistáni homokpusztáig, mely magába veszi a kisvizű folyókat. A nyári éj tiszta levegője felhossa ide a narancs és olajfavrág édes illatát, az égboltról pedig tisztán kivehető színváltozással ragyog alá Meduza titokzatos szeme, az Algol.

Tizenkét esztendeig görnyedt a teleskop előtt Abd-el-Rahman-es-Sufi, éjjel a táveső oculárja elé guggolva, lesve a csillagok lassu, örökös mozgását, nap-pal a megfigyelések alapján számítva és rajzolva a középkor legmerészebb alkotását, csillagterképét.

Anthelmes, Scheliak, Wega és Sulaphat

— Atyám, éhes vagyok — sóhajt az éhsége miatt aludni nem tudó gyermek.

A csillagász megsimítja ránczos homlokát; a szegényes kerevethöz lép és forrón megesejokolja a gyermek korán fonyadt ajkait.

— Tudom drágám, éhes vagy. Aludj szépen. Reggelre majd lesz. Hoz a derék Firuz friss kecsketejet, sokat, mind, mind a tied lesz.

Azután visszatér munkaasztalához. Ott vár reá Etanin, Algenil, Kal dil Inan, Kapella képe. S dolgozik lelketvesztő türelemmel, pihenést nem ismerve, számítva rettenetes összegekkel és mérve parányi méreteket.

Hamel, Bothein, Mezarthim . . .

— Oh atyám! nem bírom ki, adj ennem!

— Mindjárt gyermekem. Elmegyek Sassánhoz. Az jó szomszéd. Hozok tőle édes fűgét.

— Nem, ne hagyj itt, félek egyedül. Maradj mellettem és mesélj valamit.

Leül az öreg tudós és mesél éhes gyermekének a Xa-xa barlangi jó szellemekről, kik a chalifa terített asztalát hozták az éhező elé, mesél neki az öreg halász áldott korsójáról, mely mindennap megtelt édes mézborral, friss datolyával. Addig mesél míg a gyermek elalszik, kedves fejcskáját karjaira fektetve, esendes lélekzetével mutatva, mily mély az

csatában vészelt el, s a többi adatok, melyek 1860—61-ben jelentek meg a „Vasárnapi Ujság”-ban, megingatták a hitet, hogy a költő él még, lappang valahol; jobb időket vár; vagy hogy a muszkák Szibériába hurcolták.

Semmi kétség, hogy a költő a fehér egyházi síkon aluszsa a halhatatlanság álmát. Gróf Haller József, ki harmincz évig kutatta a csata részleteit, szintén erre az eredményre jutott, néhány regényes részletet tüzvén a költő halálának körülményei közé s az élve eltemetést is elfogadta adalékul.

Petőfit az 1849-iki év sok csapással sujította. Alighogy fia születésének örülhetett, márczius hóban meghalt édesatyja; májusban éppen Buda ostroma alatt, édesanyja. Neje és kis gyermeke miatt is folytonosan aggódott e nehéz időkben. Ezek egy darabig Szalontára húzódtak Arany Jánosékhöz, mindaddig, míg Arany a belügyminiszteriumhoz fogalmazóvá neveztetvén ki, Debreczenbe ment elfoglalni állását. Petőfinek sok anyagi gondja is volt a fővárosban. A katonai szolgálatból Klapka tábornokkal történt összeződése következtében kilépett; de most ismét a katonai szolgálatra gondolt s irt Bemnek, ki azonnal utiköltséget is küldött neki, hogy siessen Erdélybe. Petőfi 1849. július 3-ikán indult el családjával. Bem július 29-ikéről Maros-Vásárhelyről hivatalosan jelentette a kormánynak, hogy Petőfi újból szolgálathoz lépett. A tábornok egyszerűen segédtszójává tette őrnagyi rangban. Petőfi még Maros-Vásárhelyt intézkedett: hogy nejenek lakást készítsenek, a mi azonban már nem történhetett meg.

Az oroszok nagy erővel álltak Bem elé, kinek csekély kis serege volt, de azért elhatározta, hogy az orosz seregek egyesülését megakadályozza. Mindössze 2400 gyalogsággal, 250 lovassal, 14 ágyúval rendelkezett. Ezzel támadta meg Segesvár alatt, Fejéregyházánál Lüders orosz tábornok 16.000 főnyi seregét. Kétségbeesett elhatározás volt. Bem győzelmet maga sem remélt. Július 30-ikán reggel hagyta el Maros-Vásárhelyt. Petőfit nem engedte, hogy vele menjen a veszélybe. Petőfi

habozott, de követte Bemet s Héjjasfalvánál érte utól.

Fejéregyházánál már ekkor orosz előrsők álltak, de Bem érkezésének hírére visszavonultak. Nem számítottak rá, hogy Bem megtámadja őket és eseltől féltek. Július 31-kén Bem támadott, meg akarta lepni az oroszokat határozottságával. A honvéd első ágyulövések mindjárt a csata kezdetén leterítették Skariatint orosz tábornokot. Alkonyatig tartott a harc. Ekkor a magyar csapatok tovább nem bírtak ellenállni a tulerőnek. Megkezdődött a menekülés.

A csata kezdetén Bem haragosan visszaküldte Petőfit a tartalékokhoz. A szemtanuk vallomása elmondja, hogy vissza is tért Fejéregyházára, a falu udvarára, hol szekere volt podgyászával. Dr. Lengyel, ki a sebesülteket köztözte a faluban, többször látta még délután Petőfit a leégett faluban, a mint a csata folyását vizsgálta, közben jegyeztetett is. Délután az oroszok meggyőződén, hogy Bemnek segítség nem érkezik, teljes erővel támadtak a magyarokra. A menekülés megkezdődött. Lengyel is lóra kapott. A falu alatt találta Petőfit, a vetések szélén. Figyelmeztette Petőfit a veszélyre, ki azt mondta: „Potomság”, de mikor látta, hogy Bem és tábornokai is menekül, hogy orosz lovasok közelednek, szintén menekülni kezdett. Az ő számára s mindazokra nézve, kik körülötte voltak, késő volt a menekülés, mert az orosz lovasság körülfogta a magyarság egy részét. Azok mind ott veszttek. Gyalogok Lajos, jelenleg nagyváradi törvényszéki elnök, még beszélt a menekülő Petőfivel. Az országról leszököve, a mező felé futott, fedetlen fővel. A csataterén 1030 halott maradt.

Fejéregyháza és Héjjasfalva közt kellett elesnie Petőfinek. Némelyek szerint az országuton, vagy ennek közelében; mások szerint az erdő mellett, a hegyoldalban, a hol leszurtták. A kik megmenekültek, lovasok voltak, nem látták, mi történt a gyalogosokkal. Az orosz lovasság lekaszabolt mindenkit. Bem is alig menekülhetett. Zeyk Miklós agyonlőtte magát, hogysem fogságba jusson. Daczó őrnagy Bem védelmében lelte halálát. Ha Petőfi

fogságba esik vala, a többi foglyok találkoztak volna vele Segesvárt.

Petőfit, hogy lándzsával szurták volna le, a közvetlen szemtanuk nem mondják; a kik állítják, másoktól hallották. Vajna Sándor egy Szkurka nevű honvédhuszártól hallotta, aki azt is mondta, hogy ő Petőfit lovára emelte, de a mint a költő látta az üldözők közeledését, leugrott e kiáltással: „Bocsáss! Engem az Isten sem ment meg!” Ezzel a kukoriczásba futott, hová két kozák rohant utána és összevagdalták a csatater közelében. Gr. Haller József, — kinek Segesvár melletti kastélya felgyujtva állt a csatater közelében s kinek mély kegyelele hathatósan közreműködött, hogy az elesettek és Petőfi emlékét emlékszóbor hirdesse, — hosszas kutatásai alatt azt állapította meg, hogy Zeyk Domokos emelte nyergébe a költőt a falu felső végén s a kukoriczaföldre vitte. Szerinte Petőfit még látták a buni hidnál, tehát addig menekült.

Itt álltak utját a kozákok. Egy mellbeszurta pikájával, s a Küküllő vizébe esett, honnan kimászott. Másnap Csontai Juon fejéregyházi lakos szekereére vette, de egy muszka katona meglátva őt, az ott már megásott sirba dobatta, ahol már Zeyknek és 23 honvédnek a teste volt összehányva. Allítja, hogy a költő még élt s hivatkozott Vámos György nevű emberre, ki a halotyszállító szekeret követte. Báder János segesvári lakos, kinek a gödörbe oltatlan meszet kellett önteni, szintén beszélt volna ezt s hallotta Maros-Vásárhelyt Balog Dánielné szül. Boda Mária is, Báder egy ismerősétől.

Nem hiányoznak oly részletek sem, hogy Petőfi lóháton küzdve esett el. Szemtanu nem akadt ennek megerősítésére.

Gr. Haller József a Petőfi sirját az országuttól jobbra, Héjjasfalva felé levő sirban vélte, s ezt meg is jelölte keresztel. Mások a közös honvédsirt vallják a költő pihenőjének a Fejéregyháza fölötti hegyoldalnál.

Nem ismerjük a hantokat, a hol a nagy költő csontjai porladoznak. Az emlékkövet, a kiterjesztett szárnyu turulmadárral a közös sirra állítják. Ez az elesettek obeliszkje. A föld, melyen emel-

álma s szájának csámesogó mozgásával, hogy mily élénk az.

Abd-el Rahman pedig visszatér a térképhez s lelkét öli abba. Megvan már az északi félteke, szegélyén a mozgó zodiacus, magában foglalva a Corona borealis s a Delphinus kis csillagképeit ép úgy, mint a Szűz és a Pegazus messzeterjedő alakjait.

Már, az európai horizontra soha nem emelkedő Magellan felhőket rajzolja és Orion tündöklő kardját vetíti a térképre, míg a déli Kereszt tájékán megtörik a sötétké háttér s a fokozó hajnal lehetlenné teszi a további vizsgálódást.

Karosszékeben hátrátámaszkodva gondolkodik az öreg tudós, míg őt is elnyomja az álom, lelkét elvezetve azon tájakra, mely soha nem kerülhet a látásó phokusaiba, melyet csak a hideg, tévedés nélküli mathézis közelíthet meg, a tejszínű ködökbe, hol még csak most indult meg a nyers anyagnak világokat alkotó spirálmozgása. Ott van a kezdet, azontul létezik talán a végtelen semmi, mélyében rejtve az örökkön bontó és alkotó jövőt, a kezdet bölcsőjét, melynek titka alá rejtőzik a Tér, Idő és Léte kutfeje, a Teremtő . . .

Reggel megjelen Firuz, az öreg kecskepásztor, gödölyék gyenge tejét hozva magával. Jön Abaroch is, a kereskedő, ki hosszú utazására időjárás jósoltat magának. Ez tápláló kukoricát és tisztaszemű, piritott búzát ajándékoz. Majd Naderika jó, a füveket szedő javasasszony. Ez a holdujtság után kérdez, mikor

a növényzetben legtöbb gyógyerő rejlik. Ő is hagy maga után frissen szedett datolyát s egy kötény rizst.

S így megy ez napról-napra, már tizenhét esztendő óta, mióta otthagya a kormányzó udvarát, hol fényes díjazásért álmot kelle fejtenie s a csillagokból jósolnia.

Végre kész volt a térkép. Nem tizenkét, hanem harmincznégy év munkája, mert éjjel-nappal dolgozott azon s ha két órára lehunyta szemét, lelke akkor is az egyenletek labirinthjaiban bolyongott. — Nem nagyobb bór, mint egy nemesi oklevél s magában foglalta a félmérföldnyi átmérőjű asteroidáktól kezdve az egész naprendszereket meghaladó fix csillagokig az ég minden fénypontját, melyet az égbolt a kutató, éles, fagyverzett szemnek elárul. Iszonytató munka. Fáradságosabb mint Hannibal hadjárata, fényesebb mint Homéros apothéozisa, értékesebb, mint Priamos tiz kincse. Az emberi elme, az akarat és tudás utánozhatlan, önszerezte koronája volt az, mely előtt maga a mester átszellemülten hajolt meg.

Oh, mily felséges érzet lehet az, mely a műalkotójának keblét jogosan elfoglalja ?!

Nem világi kérdés, nem a hiúság megdicsőülése, oh nem, ép ellenkezője ennek; egy magasztos, szentelt érzet az, mely a gondolkodót, ép a műalkotóját térdre kényszeríti mint a miképp térdre borult Copernikus, midőn önalkotta törvényét legelőször beigazolva látta — el-

ismerése a bennünk rejő isteni szikrának s meghódolásunk az előtt.

Boldognak mondom azt, ki a Teremtőnek e világos ezélatát megérti, üdvözülnek azt, kinek ez érzetet átélvezni adatott.

Abd-el-Rahman-es-Sufi összegöngyölé a térképet s megindult vele a kormányzó palotája felé. Tizenhét esztendő óta nem tette meg ezen utat.

Akkor Persia a nagy arab hatalomnak volt egyik tartománya. Gazil-Eddin kormányozta Persiát és a határoló országokat. A kormányzó kedélyes ember volt, érintkezést tartott fenn a frank udvarral s a Bagdadi udvarnál nem egy jeles európai tartózkodott. E barátságos viszony még a VIII. század közepétől datálódott, midőn is a bagdadi chalifa Nagy Károlyt arab ingaórával és 30 háremhölgygyel ajándékozta meg. A frank fejedelem megköszönte az órárt és megtartotta, (addig gyertyákkal mérte az időt) a hölgyeket is megköszönte, de ezeket visszaküldte, viszonzásul egy kedvenc udvari bolondját is küldvén a chalifának. A chalifa megörült a küldeménynek s minthogy a bolond is jól érezte magát a jól élő keleten, ott maradt s állása rendszeresített. Azóta a bagdadi kormányzók is tartottak udvari bolondokat, bár Gazil-Eddin bolondja nem külföldi volt, hanem egyekbatanai kereskedő fia, nevét, örök kár, nem jegyezte fel a történelem.

(Vége köv.)

kedik, nem barátságos föld. Az emléket tehát úgy készítették, hogy a rossz-akarát rongálásainak ellenálljon; kemény kőből és tömör bronzból. Hatalmas vas-ráccsal is körülveszik.

A költő érc-szobra a segesvári bástyafokon áll s az utas már messziről láthatja.

Negyvennyolcz esztendőnek kellett elmulni, hogy a világ egyik legnagyobb költőjének érc-szobrát állíthassunk ott, hol lánglelke átszállt a halhatatlanságba!

NAPI HIREK.

Felhívás előfizetésre.

Augusztus elsejére új előfizetést hirdetünk. Ama t. olvasóinkat, kiknek előfizetése most lejár, kérjük szíveskedjenek a megújításról idejekorán gondoskodni, nehogy a lap küldése szüneteljen.

*

A lapot nyáron át bárhová fürdőbe, nyaralóhelyre utána küldjük előfizetőinknek akárhányszor is változzék a cím.

*

Mutatványszámot mindenkinek kívánatra küldünk.

*

Előfizethetni bármely naptól kezdve lehet. Előfizetési árak egy hónapra 1 ft., negyedévre 2 frt 50 kr.

A „Debreczeni Ellenőr”
kiadóhivatala.

— **Isteniszteletek.** Az ev. ref. templomokban holnap predikálni fognak: kistemplomban *Mitrovics* Gyula, újtemplomban *Kovács* Ferencz, isptálytemplomban *Dicsőfi* József. — A r. kath. templomban holnap a templom védőszentjét, Szent Annát ünneplik. Reggel 7 órakor mise lesz, 8 órakor ismét mise, 9 órakor nagy zenés mise, amelyen dr. *Wolafka* Nándor v. püspök celebrál. Ezt prédikáció fogja követni és pedig városunk szülötte *Reisinger* Alajos egri főegyh. áldozár, *Reisinger* Ignác volt debreczeni postafőnök fia tartja meg. Délután 3 órakor vespernye lesz. — Az ág. ev. templomban *Geisztlinger* Pál s. lelkész tart isteniszteleket.

— **A segesvári Petőfi-ünnep.** Főlemelő ünnep volt ma Segesvárott: A nemzet kegyelete kőobeliszket emelt arra a gyászos helyre, a hol egy világot oltott ki a mellette furódó kozákdárda; emléksobrát pedig a főtéren leplezték le e napon Erdély kies vidékén, történelmi nevezetességű városában, Segesvárott. Képviselve volt a magyar nemzet minden rétege s a költő kedvelt népe, a székelység, valóságos zarándok utra kelt, szebbnél-szebb, mezei virágokból font koszorukat vivén a halhatatlan költő emlékének. Székely-Udvarhelyről: 5000, Székely-Keresztúrról pedig: 2000 székely ment a költő ünnepelésére. A székely népvándorlást 14 vonat vitte Segesvárra. Lapunk mai számának élén Petőfi kortársától, *Jókai* Mórtól közlünk ez ünnepi alkalomból remek cikket, a melylyel a legnagyobb élő magyar író Petőfi emlékének áldoz szent kegyelettel. *A segesvári Petőfi szobor leleplezési ünnepélyre* a Csokonai-kör következő táviratot küldött:

„Petőfi-szobor bizottság.

Segesvár.

Szabadságharcunk halhatatlan dalnokának emléke előtt leborulva, hazaszeretettől áthatott szívvel üdvözljük az ünneplőket s lélekben együtt ünnepelünk Önökkel a *debreczeni Csokonai-kör*. — *Komlóssy* Arthur alelnök, dr. *Benedek* János titkár.

— **Uj főgymnasium.** A közoktatásügyi miniszter az imént elvetette a városi közgyűlésnek azon határozatát, mely egy évre szavazta meg csak az ev. ref. főgymnasium új párhuzamos osztályai számára a fentartási költségeket. Hasonló sorsa lett a közgyűlés ama másik határozatának, amely szintén a középiskolák túlzusfolt voltán kívánt segíteni; annak tudniillik, hogy a közoktatásügyi kormány a felsőbb osztályaiban néptelen főreáliskolát alakítsa át főgymnasiummá, addig is míg ez keresztülvihető lesz, tegyen kísérletet az egységes jogosítású középiskolával s szaporítsa meg a párhuzamos osztályok számát a főreáliskolában. — A miniszter pedig a várost elutasította ezen kérelmével is, (ez ugyan előre látható volt); de — amint tegnap érkezett leiratából olvassuk — azal fogja kárpótolni a várost, hogy a maga nyomatókos hatáskörében siettetni fogja a kegyesrendiek algimnáziumának kiegészítését. A főreáliskolai új párhuzamos osztályokról hallgat a leirat, a mely egyéb iránt így hangzik:

Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottságának f. évi május 28-án 108 sz. a. kelt felterjesztésében foglalt azon kérést, hogy az ottani állami főreáliskolát főgimnáziummá alakítsam át, *nem teljesíthetem*, mert mindaddig, míg a két nemű középiskoláról intézkedő 1883 évi XXX. t.-cz. fennáll, nem javasolhatom a törvényhozásnak (melynek hozajurulása ki nem kerülhet), hogy egy 348 tanulótl számláló, virágzásnak indult reáliskola kizárólag a jogosítás indokából gimnáziummá alakíttassék át. — Mivel azonban a város örvendetes fejlődés és szaporodó népessége két teljes főgimnázium szükségességét kétségtelenül tették, azon leszek hogy a debreczeni kath. algimnázium kiegészítése ügyében folyamatban lévő tárgyalások az 1897/8. tanév alatt befejezést nyerjenek s e gimnázium ötödik osztálya mielőbb megnyitható legyen. Budapesten, 1897. július 23-án. *Wlassics*.

— **Aug. 2.** Hétfőn lesz 48-ik évfordulója annak a tragédiának mely Debreczenben lejátszódott. Ez évfordulót mindig igaz kegyelettel és bánatos visszaemlékezéssel ünnepli meg a főiskola lelkes ifjusága és a legmagyarabb város közönsege. A gyülekezés a főiskola előtt lesz, honnét ¼4-kor indul a menet a honvédtetőbe, hol *Balogh* Béla 4. jh.-tól *Nagy* Gyula 3. jh. fog felolvasni emlékbeszédet, utána pedig *Bagaméry* Károly 4. th. fogja elszavalni *Jánosi* Zoltán lekészjelölt alkalmi költeményét. Majd az emlékertben *Veres* Gusztáv 4. th. fogja elszavalni *Kovácsi* László Kálmán, lapunk kitünő tollú költőjének, „*A magyar Messiás*” című ódáját. A városi hatóságot *Komlóssy* Arthur főjegyző, *Körner* Adolf, *Király* Gyula tanácsnokok képviselik.

— **A kath. autonómiai választások.** A nagyváradi r. kath. egyházmegye tudvalevőleg két világi és egy papi képviselőt küld a congresszusra. A világiak egyikét Békésmegye küldi, ahol gróf *Wenckheim* Gézára esett eddig minden szavazat. A másikat Bihar- és Szilágy megyék, Debreczen és Király-Daróc plébániák választói küldik. Két jelölt van komoly kombinációban: Gróf *Batthyány* József élesdi nagybirtokos és *Hoványi* Gyula nagyváradi jogakadémiai tanár. A jelöltek egyike sem tartozik a néppárthoz. Bihar-

és Szilágy megyék nagyrésze már leszavazott. Nagyváradon holnap és holnapután megy végbe a választás, míg Debreczenben valószínűleg csak e hó közepén fog az eddig jelentkezett 500 választó leszavazni. Papi jelöltek: Dr. *Karsch* Lillion és *Spett* Gyula.

— **Alexisnagyherczeg az ő ezredéhez.** A 39. gyalogezred tisztikara a tegnapelőtt lefolyt jubileumi ünnepély alkalmából táviratilag üdvözölte Alexis orosz nagyherczeg ezredtulajdonost. Az üdvözlő táviratra tegnap érkezett meg Párisból a válasz, a melyben a nagyherczeg büszkén vallja magát a vitéz 39. gyalogezred tulajdonosának. — Köszönetet mond a szívélyes üdvözlésért és legőszintébb szerencsekívánatait küldi a derék tisztikarnak és a legénységnek. A távirat szövegét tegnap ezredparancsban tudatták a legénységgel.

— **A Hortobágy öntözése.** Az alsó-szabolcsi tisztai armentesítő társulat választmányja ma felette népes ülést tartott gr. *Dessenffy* Aurél elnöklété alatt. Debreczen városát *Abrahám* László t. főügyész és *Stahl* Géza főmérnök képviselték. Az ülésnek két fontos tárgya volt. Egyik a Várady Géza főmérnök által a belvízszabályozásról és a Hortobágy öntözéséről készített nagyszabású tervezete, a másik az alapszabályok módosítása. A tervezetet Várady Géza szakszerűen ismertette s azután elhatározta a választmány, hogy felülbírálás végett felterjeszti a földművelésügyi miniszterhez. Csak ha odafenn a műszaki tanács felülbírálja s egybeveti a kulturmérnökség által a Hortobágy öntözéséről készített tervezettel fog javaslatot tenni elfogadása vagy el nem fogadás iránt a közgyűlésnek. Az alapszabályok módosítását a gátvédelemre s a tervezett telefon hálózatra való tekintetből a földművelésügyi miniszter követeli. A módosítás javaslatba hozásával küldöttséget bíztak meg, amelynek tagjai *Abrahám* László, *Lukács* Dezső, *Malonyay* Ferencz, *Dienes* Barna és *Várady* Géza. Az ülés ezzel véget ért.

— **A főispán szabadságon.** Gróf *Degefeld* József főispán tegnap Feketetagra utazott. Onnan hétfőn este tér vissza, hogy részt vegyen kedden délelőtt a Pavillon laktanyában megtartandó katonai felülvizsgálaton. Csütörtökön a városi közgazgatási bizottság ülésén fog elnökölni és másnap f. hó 6-án megkezdni hat hétre terjedő szabagságidejét.

— **Öngyilkos önkéntes.** Polgárok és katonák körében egyformán nagy megdöbbenést, mély és őszinte részvétet okozott egy váratlan halál. — *Dankó* Gyula 3. honvédgyalogezredbeli önkéntes tizedes öngyilkossága. Mert a jókedvű fiut bajtársai, a pontos kötelességtudó katonát felebbvalói mind szerették, becsülték; — atyja *Dankó* Mihály temetkezési intézet tulajdonos, e becsületes törekvő polgár pedig a közönség tiszteletét már rég kiérdemelte. Az öngyilkosság — melyről mi lapzárta után értesültünk — tegnap délután 2 óra tájban történt a péterfalai laktanyában. Részleteiről a következőket írhatjuk: *Dankó* Gyula mult évi okt. 1-én vonult be az ezredéhez Nagy-Károlyból, ahol az egyik takarékpénztár pénztárnoka volt. Katonáéknál, bár anyagi helyzete megengedte volna hogy bővebben költsenek, igen szerényen és szolidan élt. Mulatni, különösen dorbézolni épen nem szeretett. Tegnapelőtt végig nézte a 39. gyalogezred ünnepélyét, azután a laktanyában poharaztatott önkéntes társaival, csak hajnal felé ment haza szülei lakására. Reggel azért már pontosan megjelent a laktanyában, ahol rendszeren elvégezte a dolgát. Délben atyja Kossut-utczai üzletébe s onnan *Kondor* M. J. és fia szomszédos boltjába ment át, ahol több pohár rumot ivott meg. Itt *Kondor* Lajosnének elbe-

szélte, hogy milyen kaland történt vele hajnalban, mikor a mulatságról hazafelé tartott. Szent-Anna-utcán három 39 es részeg bakával találkozott. Az egyik neki ment, mire ő a bakát arcul vágta. Mig ezt beszélte *izgatottság* volt rajta észrevehető. Azután azt mondta: most megyek haza — aludni. Szüleivel megebédelvén, az udvaron a kutyával játszott, majd betért az udvar hátulso részén levő egyik szobába, hol egy Szathmáry nevű munkásuk dolgozott.

— Isten áldja meg, ha jó dolga lesz, gondoljon néha rám is!

Kezet fogott Szathmáryval s a péterfi-utcái laktanyába ment. Szathmáry előtt Dankó magaviselete s a bucsuzás gyanusnak tűnt föl s ebbeli aggodalmát a kocsinak is megmondta. Dankó a laktanyában nem beszélt senkivel, elővette szolgálati fegyverét, s anélkül hogy valaki észrevette volna az udvar egy félreeső helyén huzódott meg. Pár pillanat múlva hatalmas lövés zaja riasztotta fel a laktanyában tartózkodó katonákat. Mindenki oda sietett, honnan a lövés elhangzott. Felszakították a félreeső helyen levő ajtót s Dankó Gyula félig ülő helyzetben feküdt a földön, mindkét halántékától patakzott a vér. Tár-ai kibozták az udvarra, de már akkor halott volt. A golyó fejtét teljesen keresztül furta. Az öngyilkosságról nyomban értesítették szüleit s a századparancsnokát Darvas főhadnagyot. Az öngyilkos semmiféle irást nem hagyott maga után, miből csak sejteni lehetne öngyilkosságának okát. Sem szülei, sem fellebbvalói mit sem tudnak okul felhozni. Holttestét kivitték a honvéd kórházba.

A család a következő gyászjelentést adta ki:

Szomorodott szívvel tudatjuk szeretett fiunk, jó testvérünk és rokonunk *Dankó Gyula* m. kir. honvéd önkéntes tizedesnek, folyó hó 30-kán, életének 24-ik évében történt elhunytát. Keaves halottunk földi részei augusztus hó 1-én délelőtt 10 órakor fogak, a Széchenyi-utca 1808-ik sz. háztól az ev. ref. egyház szertartása szerint tartandó ima után a Kossuth-utcai temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Végtisztviselői tiszteletére rokonainkat, ismerőseinket és az elhunytunk bajtársait szomorodott szívvel meghívjuk, Debreczen, 1897. július 31. Bánatos szülei: *Dankó Mihály* és neje *Liptay Erzsébet*; gyermekei illetve testvérei: *Béla* és *Ezsike*, s rokonaink nevében is, Béke lengjen porai felett.

— **Kegyes adományok egy templom javítására.** A szomszédos Hosszu-Pályi község ev. ref. lakosai nyolczezer forint költséggel átalakíttatják az idén templomukat a toronnyal együtt; új fedéllel látták el az Istenházát. A költségekhez, különösen *Bernáth István* főgondnok buzgólkodása következtében felekezeti különbség nélkül többen jelentékeny önkéntes adománnyal járultak. Névszerint: *Brüll Armin* ur 225 frt, a *nagyváradai takarékpénztár* 25, *Lichtschein* Sámuel ur 100, *Leitgeb Imre* ur 50, *Lichtschein* Mózes ur 90. *Ince Lajos* ur 100 frttal. *Szántory Dezső* ur pedig egyháza iránti jóindulatától buzdítatva egy új harang költségeire 200, ugyane célra *Szalai Ferencz* ur 50 frtot adományoztak, a torony felemeléséhez pedig százezer téglát kivételével járultak. A kegyes adakozóknak lapunk utján is hálásan mond köszönetet *Bernáth István* főgondnok.

— **Debreczeni hírlapírók Petőfi szobránál.** Megmozdult az egész haza, hogy legnagyobb lyrikusának, a szabadságharcz viharadarának, ünnepet szenteljen. Debreczen sem maradhatott el s míg távol, Segesvárott, *Oláh Károly*, tanácsnok és *Koncz Ákos*, városi bizottsági tag, levéltáros és a „*Debreczeni Hírlap*“ felelős szerkesztője tettek le a debreczeni közönség nevében diszes koszorút a meteorszerűen letűnt költő emléksobrára, ezalatt a debreczeni hírlapírók lelkében is fölcsapott a láng s elhatározták, hogy délután 1/2 6 órakor megkoszorúzzák a főiskola diszter-

mével szemben álló Petőfi-szobrot, hol *Kovácsi László Kálmán* fogja elszaválni, „Petőfi emlékének“ című költeményét, azután pedig *Dankó Pista*, jelenleg városunkban időző zeneköltő társulata tagjaival *Lányi Géza* czimbalom-művész, *Kósa József* és *Gálfalvi Laub Irén* operaházi tagok, *Barna Rózsi*, *Surmik Fülöp* és *Lantos István* énekesek, éneklék Petőfi „Temetésre szól ez ének“ kezdetű dalát, a Szózatot és a Hymnust.

— **Népünnepély a Nagyerdőn.** Holnap délután a dalegylet által rendezett népünnepélytől lesz hangos, vidám a Nagyerdő. Tapasztalásból tudjuk, hogy amihez hozzá kezd ami népszerű, Lires dalegyletünk, annak jól kell sikerülnie. Annyi mindenféle szórakozást, kellemes mulatságot ígér az ünnepély sorozata, hogy csak győzze végig élvezni azokat a jó közönség. Az ünnepélyt különben a délvédeki hangverseny körút költségeinek fedezésére rendezik, — így a mi haszon lesz belőle, — a hazafiságot szolgálja az is, — mert hiszen ilyen körútnak, ahol a bűvös-bájos magyar dalt zenéik a debreczeni daltestvérek, német, rácz, horvát, oláh lakta városokban, hazafias jellege is van. Az ünnepély délután 3 órakor kezdődik s a rendje a következő:

I. sz. *Nyitány.* Az összes zenekarok Rácz Károly vezetése alatt rendezik a Rákóczy indulót.

II. sz. A debreczeni dalegylet munkásdalegylet, kereskedő ifjak dalköre és ácsifjusági dalkör együtt éneklék a Szózatot.

III. sz. Félnegy órakor a koresolya pályán *versenyfutás* két részletben 14—17 éves fiúk által 1-ső díj 3 korona, 2-ik díj 2 korona; 3-ik díj 1 korona.

IV. sz. Négyórától ötig megtekintése az erdő különböző helyein felállított *népsátrának*, hol a nép zenésze mellett *tánczok és mulat.* Minden sátor előtt lesz felállítva egy magas *árbocza*, melyen sok apróság leendő felaggatva, s a fiúk közül aki felmászik, azt veszi le amit akar. Ez idő alatt különböző pontokon *léghajók* is eresztetnek fel.

V. sz. Felhatkor a *kerékpáros urak* díszes felvonulása, kezdődik a Margit-fürdő telepről a külön e célra elkészített koresolya tere, hol is a tüzoltó egylet kötéll kordona közt Rácz Károly zenekara közre működése mellett az itt még nem látott *virágkorzó* fog lefolyni.

VI. sz. Hat órakor veszi kezdetét a *katonai zenekar sétatangversenye*, mely a parkban 8 óráig tart, ez idő alatt rendeztetik a 3—6 éves gyermekek tombola játéka, mely elköltséggel minden kis gyermek a 10 filléren megvett számmal 10—20—30—40—50 filléres nyereményt nyerhet.

VII. sz. Este 8 órakor a Margit-fürdő telepről indul a *kerékpáros urak* *ünnepi felvonulása* s a koresolya téren készített alkalmas helyen a tüzoltó egylet kötéll kordona között Rácz Károly zenekara mellett körülfutnak.

VIII. sz. Félkilenczkor veszi kezdetét a *nagyszabású tűzijáték.*

IX. sz. Tűzijáték után a helybeli dalegyletek által Rácz Károly zenekara közre működésével *dalestély* rendeztetik, melynek műsora ez:

1. „Nyitány“ Rácz Károly zenekara által. 2. „Régi magyar népdal egyveleg“ előadja az ács ifjusági dalkör Boros karnagy vezetése alatt. 3. „Szabadságdal“ Hubertől: előadja a kereskedő ifjak dalköre Fenczel Rudolf karnagy vezetése alatt. 4. „Nemzeti zászló“ Hubertől: előadja a munkás dalegylet Meller Sándor vezetése alatt. 5. „Belatori dalok“ Gaáltól: előadja a debreczeni dalegylet Mácsay Sándor karnagy vezetése alatt. 6. „Kölcsény Hymnus“ Erkeltől: előadja a négy dalegylet Mácsay Sándor karnagy vezetése alatt. — Végül *táncmulatság.*

Belépti díj: a) a nagyerdő területén személyenként 10 kr., b) a vígadó előtti bekerített téren személyenként 20 kr., (ezen helyen a zenekar nem tányéroz, 10 éven alóli gyermekek belépti díjat nem fizetnek), c) a vígadó termében tartandó *táncmulatságra* személyenként 50 kr., (e helyen egyletünk pártoló tagjai belépti díjat nem fizetnek s alapszabályszerű kedvezményeiket élvezhetik). A nagyerdőre szóló 10 krajczáros jegyeiket a helyi

vasuton utazók a vasuti kalauznál kötelesek megváltani. Jegyek a fővárosban előre válthatók: Szentkirályi Tivadar ur üzletében, a nagy tőzsdében, ifj. Gyürky Sándor, Mendelovits Lajos és Leidenfrost Ármu uraknál. A torlódások elkerülése végett kérjük a nagyérdemű közönséget, hogy belépti jegyeket előre megváltani sziveskedjenek. *Az elnökség.*

— **Dankó Pista hangversenye.** Új erővel vonult be hozzánk a nagy magyar dalköltő. Elhozta *Kósa Józsefet*, a m. kir. operaház tagját, aki bámulatos erejű mély bariton hangjával és pompás játékaival cellonok használt hegedűn elragadta a közönséget. A másik kitűnő vendég *Lányi Géza*, a népszínház híres czimbalmosa, egyike az ország legkiválóbb zenészeinek. A régi tagok közül *Gálfalvi Laub Irén* operaházi tag, *Barna Rózsi* alténekesnő, *Surmik Fülöp* a széphanu tenorista és *Lantos István* az eredeti, jóízű magyar népdalok ezuttal is nagy tetszésben részesültek. A hangverseny most változatosabb programmu. *Ma és holnap* megismétlik az „Angol Királynő“ udvarkerüjében. — Ajánljuk azok figyelmében akik az igazi szépet szeretik.

— **Halálba a neje után.** Nemrég elhalt *Török János* földesi földmives felesége. A 44 éves özvegy ember az e felett való bánatában tegnap lakásán a mestergerendára felakasztotta magát.

x **Egy emeleti utcai lakás** a kereskedő ifjak társulata új helyiségében 1897. aug. 1-től kiadó. Irodai helyiségnek különösen ajánlható.

x **Állattulajdonosoknak.** A nyári időszakban a háziállatok közt különösen sertések, juhok, baromfiaknál gyakrabban mint bármelyik évszakban időszerű járványos betegségek lépnek fel. Igen ajánlatos tehát ezek ellen idejében alkalmas pászervatív szereket alkalmazni, mint a minőknek a Kwizda-féle marha-táppor, Kwizda-féle sertésspor, Kwizda-féle baromfiapor, Kwizda-féle hashajtószer juhoknak évek óta beváltak. — Mint hatásos fertőtlenítőszer istállók számára ajánlatos a Kwizda Ferencz János czég által Korneuburgban forgalomba hozott krezolin (javított krezolin.)

x **Streha Endre** munkácsi bodnár mester ur mai lapunkban megjelent hirdetésére felhívjuk a nagy közönség szives figyelmét.

Távirat.

— A Debreczeni Ellenőr saját tudósítójától. —

Petőfi emléke.

Segesvár, jul. 31. A szabadságharcz dalnoka emlékének ünneplése tegnap este egy pompás közkertben ismerkedési estélyvel kezdődött, amelyen több mint ezer ember vett részt az ország minden részéből. Sok remek, hazafias felköszöntő hangzott el. Ma reggel 8 órakor rengeteg tömeg vonult ki Fehéregyházára, ahol Petőfi elesett s ahol a közös sir fölé emelt turulmadaras obeliszk áll. Az ünnepélynek gyönyörű idő kedvez. Tizenötezer ember van jelen. Százan meg százan disznagyarba öltöztek. Tengernyi nemzeti zászló leng a napfényes levegőben. **Debreczent mindenütt tüntetéssel üdvözlük.** A város babékoszoruja a szobor legszebb részén pompázik hármasszínű szelagjával. Az ünneplő tömegben sok a főispán és az erdélyi mágnás. Itt vannak továbbá Gyulay Pál, Rákosi Viktor, Illyés Bálint, Bartók Lajos, Szász Gerő, valamint a képviselőház küldöttsége. Az ünnep a fehéregyházi sikon tíz órakor kezdődött. A Hymnuszel éneklése után Szász Gerő remek beszéde a dalias időkről, mindenkit könynyekre fakasztott. Zugó éljen. A rendező bizottság elhalt elnöke gróf *Bethlen Gábor* helyett Küküllőmegye főispánja *Sándor László* tartotta az ünnepi beszédet, mire *Somogyi István* alispán átvette az emléket. A közönséget egy külön vonat vitte vissza a segesvári felelgvárba a költő szobrához, amelynek leleplezése programu szerint folyt le. Bartók Lajos ép most tartja a koszorúkkal elhalmozott szép szobor lábainál ragyogó ünnepi beszédét.

Közgazdaság.

Magyar földhitel.

— Hitelt keresők védelme. —

Az összes agrárjelszők, melyek az ingó és kötött tőke közötti ellentéteket hirdetik, tévuton esörtetnek. Itt nem ellentétekről, pusztán a fejlődés különböző szakairól lehet szó. Az ingó tőke magasabban áll, mint a kötött tőke, mert hiszen emez nem is tőke, hanem instrumentum amannak a produkálására.

Ezeknek a fázisoknak áthidalása képezheti egyedül a gazdasági válság szanirózásának feltételeit. Hogyan lehet a kötött tőkét ingóvá változtatni a legolcsóbb és gyors módon: itt csak ez lehet a jelszó; mert különben csakúgy „lába kél minden rögnek”, hogy a költő szavaival éljünk — és átvándorol az élelmesebb szomszédhoz, aki tisztában van a konverziók egyszerű és mégis oly fontos tudományával.

Az agrár válságban a possedáló körökben az marad a győztes, a ki folyósítani tudja, — ha kell — az utolsó forintját lekötött tőkéjéből és visszatartani az első fillért az adósságai után fizetett kamataiból.

Annyi sok elméleti agrár törekvés után belé kell kezdeni egy gyakorlati tervezetbe, mely ha nem is oldja meg a mindenfelé érzett gazdasági válságot, kell, hogy legalább a szabályos lefolyás medrébe terelje. Mert hisz a végalakulását a társadalmi bajoknak, sem egyéni, sem törvényhozási intézkedések nem tartóztathatják fel. Az emberi spekuláció csak az ellentétek rohamos összeapásán enyhíthet.

De másrészt nem volna helyén, ennél a nagy bajnál nagy orvosszerekbe bízni csupán. A bimetalizmus hatalmas panacéája is problematikus értékűvé válhat, ha tekintetbe vesszük, hogy az újonnan szabadalmazott francia nemzeti bank egyetlen arany fedezete nélkül funkcionál. Bankjegyeinek fedezetét csupán azok a váltók, kötelezvények és záloglevelek képezik, melyeket eszkomptált. Ez az igazi nemzeti hitel, mindenki tartozik a banknak és a bank tartozik mindenkinek.

A börzejáték eltörlése Németországban javulás helyett csak végnélküli bonyodalmakat eredményezett. Az átlag fele értékig megterhelt földbirtokok nem győzik a kamatterhet az alacsony gabonárakkal. Végre, ami a védvámi protekciót illeti, ám látjuk, hogy nélküle is felszállt a buza ára, felszállott pedig, mert nincstermés.

És így elérkeztünk ahhoz a konkluzióhoz, hogy az egész agrárkérdés egyszerű hitelkérdés; a megkötött tőke részleges és előnyös folyóvá tételének kérdése, a földrentének intenzívebb gazdálkodás céljából való felemelésére.

Ennek a gyakorlati iránynak megvalósítását képviseli a MAGYAR FÖLDHITEL, mely oly áldásosan működik a földhitelt keresők érdekében a fővárosban.

A „Magyar Földhitel” oly szervezet, mely a bankok analogiájára, melyek a nagyobbára külföldi pénzesoportok és források érdekeit képviselik, viszont csakis a hitelt kereső közönség és a pénzintézetek között funkcionál, legyenek azok már most hazai első vagy másodrangú intézetek, akár a Nyugot hatalmas pénzkolosszusai.

A „Magyar Földhitel” készpénzt nem nyújt, hanem előkészít minden egyes földhitel-ügyletet bankszerű negocziálásra. A kölcsön kontrahálását maga a hitelt kereső eszközli, vagyis egy pillanatig sem veszi le kezét okmányairól és azok ellenértékéről. Ura marad vagyonának és elhatározásának az ügylet lebonyolításának utolsó fázisáig, minden percében visszáléphet és módosíthatja feltételeit. A legnagyobb választék mellett, a biztonság és informáltság legnagyobb foka nyújtatik.

A „Magyar Földhitel” abból az elvből indul ki, hogy végtelenül tökélyesedett hitelszerveink mellett, minden egyes földhitel ügylet nem egyéb árunál. Manapság egy jelzálogkötvény éppen oly egyszerűen árusítható és forgatható, akár egy pár siementhalai ökör. A bankok épen azon mód alkudoznak reá, mint a husszállítók amannak kilónkénti átlagos árára.

Az egyik intézet 1000 frtos kötvényre 930 frtot kínál, a másik 960 frtot és ezért 40 illetve 47 frtot követel 63, vagy 50 évre, 3½, illetve 4%-ra számítva a kamatot.

A hasonlatot lehet folytatni akár meddig. Az egyik marhakereskedő erszénye duzzad, és akkor a mellék kondíciókra nem igen ügyelve, összevásárolja az egész készletet; — a másiké már laposabb — ez az állapot úgy fest a bankoknál, hogy a hitel-kérvények halomra gyűlnek a referens asztalán, ki csak nagy óvatosan huzza ki néha napján a legalsót. Ha sántít is ez a hasonlat, egyben tökéletes: úgy az ökörtulajdonos mint a hitelt kereső gazda álmélkodva tapasztalják, hogy midőn reménytől duzzadva a lapok „hivatalos” árfolyama szerint remélték megkötni az alkut, a tényleges vevő a hirdett húsárak helyett azok háromnegyedét kínálja; míg a zálogleveleinek árfolyamát 101 frt helyett csak 96 frton hajlandó beváltani a bank.

De feltéve, hogy a hitelt kereső fél kérvénye formahiba miatt történt többszöri kiegészítés után végre a cenzorok asztalára kerül, a hol a titkár elreferálja, az még befejezve nincs. Ha egyik cenzor sem szól semmit, megszavazzák a bankszerű hányadot, az egyenes földadó ötvenszeresét, mely kilenc esetben tíz közül neveltségesen alacsony, az ingatlan abszolút értékéhez képest.

Ekkor veszi kezdetét a becslési művelet.

Csak hogy a becsüst ki kell választani, és informálni kell az összes viszonylatba jöhető értékesítő tényezőkről; nem különben fontos mozzanat a becslés idejének meghatározása.

A folyósítás végül még sok mellék körülménytől függ. A fél sohasem tudja szabatosan, melyik tételnek kell törölve, melyikének feljegyezve lennie. Így például akadnak bankok, melyek a hasznélvezeti jog lekötöttsége mellett is kölcsönöznek a telektulajdonosnak. Mások telepítvényeknek is adnak, a hitbizományokat sem zárják ki, és így tovább.

De a legnehezebb műveletet a konvertálás képezi, a hol a jogász szakismeretének vetélkednie kell a financier tapasztalásával és szimatjával.

A fő pedig mindenkor a bank pillanatnyi kölcsönzési kedvének kitudása lesz, amiről csak kevés befentesnek van tudomása, mert a bank lehetőleg iparkodva eltenni az ügyletet kedvezőbb időkre, sohasem árulja el abszorbeáló képességét. Ez alatt a fél hiába várja az elintézet.

A konverzió kamatlábjánál tekintetbe veendő, hogy a lefolyt évben 3½%-os volt 600.000, 4%-os 12 millió, 4½%-os 8 millió frt.

Külföldi pénzintézetek 3%-os záloglevelei annyiból jöhetnek már most is viszonylatba a magyar közönséggel, hogy a németországi nagy bankok elhatározták, hogy Bécsben kirendeltséget állítanak fel az Osztrák-Magyar Monarchia hitelszükségeit, a mikor ilyen kölcsönöket nálunk is fognak folyósítani tömegesen.

Külföldi bankok és pénzesoportok ez ideig csak aranyban és egy évi felmondásra adtak kölcsönt az országban. Ezek a látszólagos kockázatok sohasem tették népszerűvé ezeket az ügyleteket nálunk. Pedig a kockázat merően fiktit természetű. A bank jobbra sohasem él az egy évi felmondási jogával, azt csak nagy

nemzetközi krízisek idejére rezerválja, a mikor így is, úgy is meg fogják viselni az adóst a hitelkrízisek. Az arany valután pedig éppen úgy lehet nyerni, mint veszteni, addig is míg valutánk nem rendszerezítettik.

Eme összes funkciók teljesítésére, a bürokratikus és jogi bonyodalmak tisztázására, a pénzvizonyok kikutatására, a jogos befolyások érvényesítésére, az ügyletek elintézésének sürgetésére és lebonyolítására, mindkét oldalú legszelesebb kínálat megteremtésére működik a „Magyar Földhitel”, még pedig két oldalulag. Egyrészt a legtökéletesebb informatif és konzultatif szerv a hitelkeresőre nézve, annak minden hitel és jogi viszonyaira, másrészt sorozatos és sokszorosított beadványai által az összes kérdésbe jövő bankoktól a lehető legkedvezőbb hitel és költségheltételeket éri el, a mennyiben a hitelt kereső fél, a helyett, hogy iratai az egyik vagy másik banknál vesztegelnének, egyszerre megtudja az összes intézetek kínálatát ajánlatára, azok között azután tetszés szerint választhat.

A „Magyar Földhitel”, azáltal, hogy minden segéd és szakerővel felszerelt szervezetet alkot, óriási személyismeretén kívül, minden intézetnél befentes közeget, külföldön levelezőket, helyben jogtanácsost és informátorokat tart. Valóságos belső titkos tanácsosát képezi minden hitelre szorult ingatlan-tulajdonosnak, ki felett ez esetről esetre, évről évre rendelkezhetik, kihasználhatja saját neve vagy anonyme, sem okmányaitól, sem rendelkezési jogától, vagyona és hitele felett, harmadik ismeretlen személyek számára megváltani nem köteles.

De a legfőbb ideje is volt már, hogy egy ilyen szervezettel, minőt a „Magyar Földhitel” képvisel, véget vessünk annak az európai botránynak, melyet nálunk a jelzálog hitel-ügynökségek és ügynökök képviseltek.

Valami végtelen tragikumikum rejlik abban, hogy míg a magyar földbirtokos a házitanító, nevelő vagy gazdtiszt megválogatásában, kikre érdekeinek csak elenyésző csekély hányadát bizza, a leg rigorozasabb módon jár el, azt az embert, ügynököt vagy ügyvédet, kinek olykor egész vagyonát, hitelügyeit adja át, alig ismeri. Elég volt egy pusztán név vagy cím, ha csak valami bankhoz vagy intézethez hasonlított, hogy a károsodások és megtévesztések egész sorozatának tege ki magát, ha ugyan a végnélküli csalagtások és hitegetések még szörnyűbb bajba nem kergették késedelmezés folytán a könnyen hívő „pasast” vagy „balekot”, a mint ezek a lépkereskedők klienseiket nevezik.

— „Tiéd a menny, a föld, Kalifornia aranya, Golkonda kincsei, — de előbb adj egy garast kölcsön.” — Piron költőnek az ördög csábítgatásaira mondott ezen paraboláját, akár ha csak a mi hitelügynökeinkre csinálták volna.

A megtévesztések láncolatát maga a hirlap kezdte, — még pedig öntudatlanul, — midőn a rendkívül szolid színezetű hirdetést, mely világért sem árulta volna el, hogy közvetítésről van szó, sőt ellenkezőleg önálló banknak tüntette fel a vállalatot, — a legelőkelőbb helyen vagy alakban közölte, persze hitelre, mert ilyen nagyszabású hirdetéseket csak sorozatosan a végén fizetnek a mi természetesen soha sem következett be. Midőn azután a hitelkereső arra a tudatra jutott, hogy neki pénz kell és nem tanácsok, magától értetődőleg annak a hirdetésnek lett áldoztatávé — midőn emberünk a kishirdetések puskázására szorult, — mely ugy mereteinél, mint tartalmánál fogva a legszolidabb színezettel bírt.

A válasz oly ügyesen lavirozott az „érvényesül”, „ajánljuk”, „kilitásba helyezzük” szavakkal, hogy a címzett azt

érthette ki belőle, ami neki tetszett; már pedig neki a jó nagy kölcsön tetszett volna a leginkább és elküldte az ördögkivánta két garast — olykor 300 frtot is — becslési költség czimen, a miért nyomban meg is becsülte a becsüs ur, egy elzüllött hamis kártyás vagy kommis voyageur a birtokot és az ügy befejeződött néhány lebonyolítási levélminta másolatának elküldésével. Az egész eljárás legjobban hasonlítható a norman tengerirablók csel-fogásához, kik a tenger parton nagy viharok idején egy lónak nyakán himbáltattak egy hajólámpát, ezzel azt a hiedelmet keltve a hullámokon kint küzködő hajósokban, hogy biztos rév közelében vannak, ahol a hajók horgonyoznak. Oda közeledve, a sziklákon szétzúzódtak és a derék normanok megkaparintották a roncsokat. Hogy mily nagy méretű volt eme spekulánsok ügyforgalma azt legjobban jellemezhetik azok a kocsiakomány soka-ságu telekkönyvi kivonatok és egyéb okmányok, miket olykor a kiszálló vizsgálóbíró egy-egy ilyen csapdából a törvényszékhez szállított a szennyes ruha szekrények és kosarak mélyéből, a hová ezek a sok embernek egész egzisztenciáját képviselő ügydarabok „elintézve” lettek.

Ha bár az ilyen mű visszaéléseket megtorló törvény a három havi elévülési idejével, a panasz visszavonhatóságával és csak is magánvádra történő üldözésével meglehetősen megnehezíti ez ügyek tisztázását, a „Magyar Földhitel” mégis megtalálta a módját, hogy 24 óra lefolyása alatt bármelyik ügyfelének ilyen ügynökségeknél jogtalanul vissza tartott iratait és előlegezett költségeit visszanyerje. Elég az erre nézve kifejezett óhaj a meghatalmazással, hogy a dolog azonnal elintéződjék és rendeztesék.

Eme kozmás vállalatokkal párhuzamosan bár egész más cél felé irányulva, működnek azok, melyek nem annyira az előleget mint inkább a velük összeköttetésben álló nehézkes gyakran uzsoráskodó pénzügyeknek óhajják a reájok bizott hitelügyeket biztosítani.

Igy meglehetősen közismeretű tény egy másdrangu bécsi jelzálogbanknak budapesti ügynöksége mely a vácsi uton fényes és régi ügynökséget tart fen, mely a szoliditás minden ismérvjét és ostentative kultiválja. Amde bármely sarki hordár olesőbb és előnyösebb jelzálogkölcset közvetíthet mint ő, mert neki kizárólag saját drága bankjával szabad megkötni az ügyleteket, mely a 30,000 frtra rugó évi rezsijét fedezi. Ez a horrens összeg nagyobbára becslési pénzekből jön össze, melyeket a bank megfelelő ügynökségével.

Hátra vannak még a jelzálog közvetítéssel foglalkozó irodák. Minden tisztelet mellett, melylyel a magyar bureau-nak adózunk, reá kell utalnunk arra a szerencsétlen önéret tultengésre, melyben nálunk ez a hivatás leledzik. A nyugaton mindenütt böles előrelátással kétféle osztották ügykörét, mely itt nálunk oly sok ellentmondást rejt magában; és ugy barrister, mint a solicator, az avocat, mint az avoué, kétféle ténykedést fejt ki. Az egyik a törvénykezés magasztos forumának öre, a másik az anyag tehetetlenségének, a technikai résznek legyőzője, illetve előkészítője. Az a képtelen eljárás elv, hogy „quod non est in actis, non est in mundo” teszi, hogy az ügyletnek az a része, melyet nem lehet aktaszerűen vagy „beszéddel” elvégezni, teljesen elhanyagolják, már pedig ez a lényegesebb rész minden pénzügyletnél.

Ez nem lesz többé így. A föld és ingatlan tulajdonos megtartja hitelviszonyainak rendelkezési részét önmagának, mert lelkiismeretesen nem is bízhatja másra. Egyszerűen megsemmisülnek mindama nehézségek, mik a távolságok, formaiságok, bürokratikus bonyadalmak és

jogi visszasságok miatt a kötött tőkének folyóvátétele körül keletkeztek és a melyeket oly ügyesen használtak ki lelkiismeretlen emberek a hitegetésre. Most már mindegyik fél maga dirigálhatja hitelügyét az általa tetszés szerint megválasztott pénzügyintézetnél; kérvényének minden fázisáról esetről-esetre lelkiismeretesen informálva minden újabb eséllyel és fordulónál a legkompetensebb jogi és pénzügyi szaktekinéteket konzultálhatja, a legközvetlenebb ellenőrzés mellett a legtávolabbi viszonylatban kérdésbe jöhető előnyöket kihasználhatja, annélkül, hogy ezért valakivel megosztzkodnia kellene.

Ennek a czélnak megvalósítását tüzte ki maga elé a „Magyar Földhitel”.

A „Magyar Földhitel” azonkívül, hogy minden hozzá forduló ügyfelének kölcsöne elnyeréséhez szükséges alakiságok, határozmányok, eszközök és módok tökéletességét, czélirányosságát garantirozza, még a következő funkciókat végzi:

A „Magyar Földhitel” ajánlja az idő és helyi viszonyoknak leginkább megfelelő pénzügyintézetet.

A „Magyar Földhitel” megállapítja és megküldi a kölcsön nego zialására szükséges összes fogalmazványokat, mintákat, felszereléseket és egyéb alakiságokat.

A „Magyar Földhitel” benyújtja a kérvényt a saját vagy fele belátása szerint legalkalmasabb pénzügyintézethez.

A „Magyar Földhitel” a hitelkérvény tárgyalásának sorsáról rendes információt küld, szorgalmazza az elintéztést és teljesíti az informatív teendőket személyi ügyekben.

A „Magyar Földhitel” rendszeres értesítést nyújt a hitel nyújtásnak a pénzpiacra, nálunk vagy külföldön előforduló minden előnyös vagy hátrányos mozzanatról.

A „Magyar Földhitel” egyidejűleg minden egyes ügyletre nézve megkérdi az összes viszonylatba jöhető pénzügyintézetek véleményét és a szerint ajánlja a fogantatást.

A „Magyar Földhitel” nyilvántartja és figyelemmel kíséri a külföldi pénzügyintézetek hitelnyújtási feltételeit és velük közvetlenül összeköttetésben áll.

A „Magyar Földhitel” a kölcsönök visszafizetésénél tekintettel van a tőzsdé esélyeire és mindig a legalacsonyabb árfolyamu záloglevelet ajánlhatja, a hol az amortizáció záloglevelekben is meg van engedve.

A „Magyar Földhitel” beszerzi a szükséges okmányokat és végezteti a hiteles becslést.

A „Magyar Földhitel” 24 óra alatt elintézt, bead vagy visszaküld minden felküldött okmányt.

A „Magyar Földhitel” működése informatif és nem közvetítő, utasításokat végrehajtó módozatokat ajánló, és így közvetítési díjakat nem fogadhat el.

A „Magyar Földhitel” fölvilágosítást ad az összes fővárosi és külföldi hitelügynökségekről, azok eljárásáról, az ott vesztelő iratokat az adott előlegekkel 24 óra alatt vissza szerzi.

A „Magyar Földhitel” ezeket a funkciókat rendszeresen megjelenő értesítéseiben eszközli, a hol minden kérdésre kimerítő és alapos információ adatik, mely a „Magyar Földhitel” valamennyi ügyfeleinek megküldetik.

Ügyfél csak az lehet, ki a „Magyar Földhitel” értesítéseire rendszeresen előfizet. Előfizetési díj egész évre 12 frt. Csak évi előfizetés fogadtatik el, minek ellenében egy-egy ügyfél jogot nyer valamennyi hitelügyleteire nézve, a Magyar Földhitel, konzultatif és informatif szolgálatát igénybe venni.

Minden megkeresés közvetlenül a „Magyar Földhitelhez” intézendő. Budapest, VIII. Kerepesi ut 5. szám, Nemzeti Színház bérháza.

Kiadó és laptulajdonos:

„Csokonai” nyomda és kiadó részvénytársaság.

Felelős szerkesztő: Zoltai Lajos.

Nyiltér.

Krondorfi Savanyuviz

KELLEMEK IZE MIATT

UGY MINT ASZTALI VIZ

DE LEGINKÁBB MINT

gyógyviz

tüdő, gyomor és
vizhólyag bántalmaknál

sikerrel használtatik.

Debreczenben főraktár: **Csanak József** urnal.
Kapható még: **Geréby Fülöp**, **Ricki J. Szabó Zsigmond** és **Félegyházi János** urnaknál.

662-10-2

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
BUDAPEST, Váci-körút 63. Sz.
által a legújanyosabb árak mellett ajánlhatnak:

Locomobil és gőzszéplőp-készletek
2 1/2 egész 12 lőerős, szalma-kazánok, továbbá járgány-csúszógépek, here-csúszók, tisztító-rosták, konkolozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők.

„COLUMBIA-DRILL”
Legjobb sorvetőgépek, boronák, szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, daráló, őrlő-malmok, egytemes aczélek, két- és háromvasútkék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kintnára ingyen és bérmentve küldetnek.

Kepviseleti és bizományi raktár:
Bauer és Társa cégénél Debreczenben
Nagy-Péterfia-utca 571. sz. alatt. 637-50-34

Kimondhatlan széppé

tessi a gyengéd, fehér és rózsás arozbört, ugyazintén az arozt a szeplő és bőrtisztatlanság ellen megóvjá, azért használjuk a

Bergmann-fele lilliomtej-szappant

Bergmann és Tsától Dreza és Tetschen a/E.
(Védjegy Két bányász.)

Darabja 40 krajczár.

Kapható: **Dr. Rothschnek V.** gyógyszer-tárában és **Csanak József** fűszerüzletében.

649-30-15

4 arany, 18 ezüst érem, 30 tiszteleti és elismerő-okirat.

A név, rajjegy és csomagolás törvényesen védett.

Régi jóhírű diatetikus cosmeticus szer (bedörzsölésre) az emberi test izmainak és inainak erősítésére.

Kwizda Fluidja

Kigyó jegy

(Tourista-Fluid.)

Eredményesen használva turisták, kerékpárosok és lovaglók által nagyobb túrák utáni erősítésre és erőtújásra.

Ára $\frac{1}{1}$ palaczk 1 frt
 $\frac{1}{2}$ " 60 kr.

Csakis a fenti védjegyes a valódi.

Kapható minden gyógyszer-tárban.

G) Főraktár:
Kreissapotheke, Korneuburg (Bécs mellett.)

646-52-27

2000 hordó eladó

a következő áron:

56 litertől	66 literig	2 frt	— kr.	darabonként
67	80	2	30	
100	110	2	50	
145	160	3	40	
200	225	2	20	
250	350	2	10	

h. literenként, azaz 100 liter 2 frt 20, illetve 2 frt 10 kr.

Az árak a munkácsi állomáshoz szállítva, hitelesítve értendők. Ezenkívül alantírott jutányos áron szállítok sztréti alkalmakhoz tartozó edényeket, n. m. szőlős- és taposó kádakat, lihókat, puttonokat stb. Egyidejűleg van szerencsém a n. közönség becses figyelmét felhívni, miszerint mint tavaly és évekket ezelőtt is, hibátlan jó anyagból készült munkákat szállítottam, úgy ezúron is főtörekvésem az lesz, hogy a n. é. közönség teljes bizalmát kiérdemeljem. Rendelésnél az összeg egynegyede küldendő. Becses megrendeléseiket várva

maradtam tisztelettel

Sztreha Endre

687-10-3

bodnár mester Munkácson.

**SANTAL
EGGER**

hathatós szer
felülmulja a külföldi
gyártmányokat
új és idült bajoknál
1 üveg 1 frt 50 kr.

653 0-12

I N J E C T I O

Hamamelis Virginica

Dr. Grobde tanártól

a legbiztosabban gyógyító külszer új és idült folyásoknál férfiak és nőknek.

1 üveg 70 kr.

Kapható Debreczenben: Dr. Rotschnek (Arany egyszarvu), Örvényi Ottó (Angyal), Tóth Béla (M-gváltó), Mihalovits I. (Kigyó) urak gyógyszer-tárában.

A munkácsi uradalom ásványvizei

a MILLENNIUMI KIÁLLÍTÁS egészségügyi csoportjában kiállítva.
Diszoklevéllel lettek kitüntetve.

Schönborn-Buchheim Ervin gróf

Munkács-Szentmiklósi uradalmából

SZOLYVAI és POLENAI

égyvényes savanyúvíz, kitünő üdítő ital. Orvosi tekintélyek által elismert kiváló hatású gyógyvizek. Különösen ajánlva gyomorhajoknál, fejfájás, szédülés és vesehajoknál; vizeleti szervek bántalmánál, epekő és aranyeres megbetegedéseknél. **Köszvény elleni különlegesség.**

LUHIERZSÉBET

rendkívüli kellemes ízénél fogva főleg borral vegyítve a betegnek élvezetes, kellemes üdítő italt képez.

Tulságos gyomorsav képződésnél, idült gyomorhurut és étvágytalanság, torok, gége és hörgők idült hurutos bántalmái ellen feltűnő sikerrel lesz alkalmazva.

Főraktár:

CSANAK JÓZSEFNÉL,
Debreczenben.

Továbbá kapható minden fűszerüzletben és vendéglőben.

A rovarok bármiféle fajtáját összehasonlíthatatlan biztossággal és gyorsasággal öli. Csak a „valódi” megvétele végett jól megjegyzendő:

1. a lepecsételt, vörös czimkés üveg-palaczk,
2. a szó-védjegy „Zacherlin”.

645-8-7

A mit **dobozokban, papirzacskókban vagy nyitottan kimérve**, mint Zacherlint árusítanak, **az sohasem „Zacherlin”** és a legmegtévesztőbb jelzések daczára soha sem való a régóta jól ismert „**J. Zacherl**” czégtől.

Óvaodjék a megtévesztéstől s csak szolid üzletekből vásároljon.